Punainen Risti
Röda Korset

5.10.2017

Työelämä ja tasa-arvovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018

Suomen Punainen Risti kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä valtion talousarvioiksi vuodelle 2018. Lausumme erityisesti vaikeasti työllistettävien ihmisten ja heidän kanssaan työskentelevien organisaatioiden, erityisesti Suomen Punaisen Ristin Kontti-ketju näkökulmasta.

Kontti-kierrätystavarataloketju on yksi järjestösektorin suurimmista palkka-tuetusti työllistävistä toimijoista ja työllistämispalveluiden tarjoajista. Vuosittain Konteissa solmitaan n. 900 työsuhdetta, joihin liittyy palkkatuki, minkä lisäksi Konteissa työskentelee työkokeilijoita, kuntouttavassa työtoiminnassa olevia sekä työssäoppijoita.

Hallituksen tavoitteena on nostaa työllisyysastetta ja tässä on jo hieman edistytty. Pitkäaikaistyöttömyys on tilastojen valossa laskussa ja Konteissakin on nähtävissä se, että työllistyminen on helpottunut erityisesti kasvukeskuksissa.

Positiivisista pilkahduksista huolimatta vaikeasti työllistyvien on vaikea työllistyä myös talouden noususuhdanteessa. Hallitus korostaa työttömyyden torjuntaa, pitkään jo työttömänä olleet ihmiset eivät ole suunniteltujen toimenpiteiden keskiössä. **Esitetty aktiivimalli johtanee käytännössä vaikeasti työllistyvien ihmisten toimeentulon heikkenemiseen**, koska lyhytaikainen työllistyminen ei onnistu eikä muita aktiviteettejä ole riittävästi tarjolla. Lyhytaikaista aktivointitoimenpidettä on vaikea organisoida ketään hyödyttäväksi työksi. Suomen Punainen Risti on huolissaan siitä, että tämä muutos heikentää entisestään pitkäaikaistyöttömien asemaa ja hyvinvointia. Tilannetta helpottaisi, mikäli esimerkiksi asiakkuus monialaisessa työllistymis-palveluissa (TYP) katsotaan riittäväksi aktiivisuudeksi, kunhan työtön työnhakija osallistuu henkilökohtaisen suunnitelmansa mukaisesti eri toimenpiteisiin.

Talousarvion työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikan määrärahat ensi vuodelle noudattavat hyvin pitkälti tämän vuoden tasoa, tosin palkkatuetun työn piirissä arvioidaan olevan selvästi aikaisempaa vähemmän henkilöitä (arvio yksityis-sektorille palkkatuetun työn piirissä olevista henkilöistä 17 250 vuonna 2017, 14 000 vuonna 2018). Talousarvio vaikuttaa välivuoden suunnitelmalta ja odotukset kohdistuvat vuoden 2020 alusta toteutettavaan alueuudistukseen. Vaikka työllistämistoiminnassa mukana olevan organisaation kannalta hengähdystauko muutoksista on tervetullut, on muistettava, että pitkään työttömänä olevat kaipaavat palveluja joka päivä, eivät vasta syksyllä 2020, kun uusi toimintamalli ehkä jotakuinkin toimii. Suomen Punainen Risti on yhä huolissaan siitä, että TE-toimistojen rajalliset resurssit sitoutuvat muutoksen suunnitteluun ja läpivientiin eikä mahdollisuuksia kasvokkain tehtävään asiakaspalveluun ole, vaikka sitä tavoitteissa korostetaan.

Suomen Punainen Risti, Keskustoimisto
Tehtaankatu 1 a, 00140 Helsinki, PL 168, 00141 Helsinki
Puhelin 020 701 2000 Faksi 020 701 2310

Finlands Röda Kors, Centralbyrån
Fabriksgatan 1 a, 00140 Helsingfors, PB 168, 00141 Helsingfors
Telefon 020 701 2000 Telefax 020 701 2310

Y-tunnus / FO-nummer 0116988-7

punainenristi.fi
rodakorset.fi

Suomen Punainen Risti kuuluu Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainväliseen liittoon.

Finlands Röda Kors hör till Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen.

Punainen Risti
Röda Korset

Lisäksi työttömyyden hoitoon liittyvät toimenpiteet hajautuvat yhä enemmän eri ministeriöille (TEM, OKM, STM). Hajautuksen vaikutusten arviointi pitkäaikaistyöttömien näkökulmasta on epäselvä. Jo nyt nähtävissä esimerkiksi viitteitä siitä, että ammatillisen koulutuksen reformi vähentää oppilaitosten kiinnostusta vaikeasti työllistyvien koulutukseen. Vastuu näyttötutkintomuotoisesti toteutetuista perustutkinnoista siirtynee yhä enemmän työllistämispalveluja tuottaville toimijoille, joiden toiminnan rahoitus on tulevaisuudessa auki, kun työllisyyspoliittisista hankkeista ollaan luopumassa.

Vuoden 2017 talousarviossa lanseerattiin 3000 henkilön katto yleishyödyllisille yhdistyksille suunnatun palkkatuen piirissä olevalle henkilömäärälle. Tämä malli on jatkumassa myös ensi vuonna samantasoisena, vaikka palkkatukea selkeästi halutaan kohdentaa yhä enemmän yrityksiin. Erikseen yleishyödyllisille yhdistyksille suunnatusta palkkatuesta ei ole syytä luopua tulevaisuudessakaan. Nykyinen malli, jossa tuet allokoidaan vuodeksi etukäteen luo jonkinlaista jatkuvuutta toimintaan, vaikka määrä onkin varsin pieni. Esimerkiksi Konttiin ohjataan pääsääntöisesti henkilöitä, joiden työttömyys on pitkittynyt yli 2 vuoteen. Heitä on valtakunnallisesti noin 50 000 eli noin puolet kaikista pitkäaikaistyöttömistä.

Julkisen talouden kokonaisuuden kannalta yleishyödyllisen työn tukemista palkkatukien avulla ei ole osoitettu kalliimmaksi ratkaisuksi kuin vaikeasti työllistetyille maksettavien erilaisten tukien ja heidän saamien palvelujen yhteissumma sekä yleishyödyllisen työn tukeminen muuta kautta. Työsuhteessa tehtävä työ on muita toimintamuotoja täsmällisemmin säänneltyä, vastuut ja velvollisuudet puolin ja toisin ovat selkeämmät. Myös työllistetyille on huomattavasti motivoivampaa saada palkkaa tehdystä työstä kulukorvaukseen verrattuna. Suomen Punainen Risti pitää tärkeänä, että vaikeasti työllistyville on tarjolla palkkatuettuja, työsuhteisia työpaikkoja, joissa he voivat parantaa valmiuksia työllistyä ja olemaan hyödyllinen osa yhteiskuntaa.

Kristiina Kumpula
pääsihteeri

Suomen Punainen Risti, Keskustoimisto
Tehtaankatu 1 a, 00140 Helsinki, PL 168, 00141 Helsinki
Puhelin 020 701 2000 Faksi 020 701 2310

Finlands Röda Kors, Centralbyrån
Fabriksgatan 1 a, 00140 Helsingfors, PB 168, 00141 Helsingfors
Telefon 020 701 2000 Telefax 020 701 2310

Y-tunnus / FO-nummer 0116988-7

punainenristi.fi
rodakorset.fi

Suomen Punainen Risti kuuluu Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainväliseen liittoon.

Finlands Röda Kors hör till Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen.